

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Wijziging Besluit energie vervoer voor verhoging percentage jaarverplichting 2024

(Internetconsultatie van 4 september tot en met 6 oktober 2023)

In het kort

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een aanpassing voor van het Besluit energie vervoer in 2024. De hoogte van de jaarverplichting wordt in 2024 28,4%. Hiermee wil IenW de ambitie waar maken om meer fossiele brandstoffen te vervangen door hernieuwbare brandstoffen. IenW voert hiermee het besluit van het kabinet uit om jaarlijks 20 petajoule (PJ) extra hernieuwbare brandstoffen in het wegverkeer verplicht beschikbaar te stellen.

Wat is het doel?

De maatregel heeft tot doel meer schonere brandstof beschikbaar te krijgen. Met deze maatregel worden producenten en leveranciers gestimuleerd om meer hernieuwbare brandstof te produceren en te leveren. Dat is nodig, omdat in de jaren na 2024 nog veel meer hernieuwbare brandstof nodig zal zijn.

Wat zijn de gevolgen?

- Er wordt minder fossiele brandstof geleverd;
- Er wordt meer hernieuwbare brandstof geproduceerd en geleverd. Zo is er meer beschikbaar om vanaf 2025 aan de aangescherpte Europese doelstellingen te kunnen voldoen;
- Brandstofleveranciers worden verplicht om meer hernieuwbare energie te leveren. Daarvoor moeten zij contracten sluiten met producenten. Dit stuwt de vraag op naar hernieuwbare energie voor mobiliteit;

De meerkosten worden grotendeels doorberekend aan de consument. Grofweg 60% van deze kosten komen terecht bij huishoudens, 40% bij bedrijven. Bij de tankstations stijgt de brandstofprijs waarschijnlijk zo'n 2 tot 3 cent per liter. Het principe dat de vervuiler betaalt wordt met deze maatregel geborgd. Het levert in 2024 een CO₂-uitstootbesparing op van 1,5 Mton. Dit is even veel als één dag in de week geen vlees eten voor alle Nederlanders in 2024.

De reacties

Er kon worden gereageerd op deze regeling en de toelichting. Er zijn in totaal 22 reacties ingediend, hiervan zijn er 13 openbaar. Indieners zijn:

- **Bedrijfsleven, branche- en belangenorganisaties** (ca 86% van de reacties);
- **Particulieren** (ca 14 % van de reacties).

1. Algemeen beeld van de reacties

De belangrijkste opmerkingen betreffen de volgende onderwerpen:

- Het grootste deel van de indieners steunt de voorgenomen verhoging van de jaarverplichting naar 28,4% in 2024 en ziet het verhogen van de jaarlijkse verplichting als een stap in de goede richting om een groter aandeel hernieuwbare energie en daarmee een vermindering van de CO₂ uitstoot te bereiken. Daarnaast noemen indieners dat de verhoging bijdraagt aan het herstellen van de HBE-markt, en dat de markt hiermee wordt voorbereid op de verwachte verhoging naar aanleiding van de implementatie van de RED III.
- Enkele andere partijen zijn kritisch, en zetten onder meer vraagtekens bij de haalbaarheid en effectiviteit van de maatregel;
- Voorts worden er voorstellen gedaan betreffende een aantal uiteenlopende onderwerpen.

2. Hoofdpijnen van de inhoudelijke reacties

In onderstaand overzicht is een algemeen beeld geschetst, aan de hand van citaten uit individuele reacties. Deze reacties geven uitsluitend de mening van de indieners weer.

Ondersteunende reacties

- Het belang wordt onderkend om het Besluit energie vervoer aan te passen, hoewel dit slechts betrekking heeft op één jaar.
- Dit is een welkome ontwikkeling gezien het doel van de maatregel om meer koolstofarme brandstoffen beschikbaar te maken door een toename van de vraag naar volumes.
- De voorgenomen verhoging van de jaarverplichting voor 2024 draagt niet alleen bij aan het realiseren van additionele CO₂-reductie in 2024, maar geeft een belangrijk signaal aan marktpartijen om te investeren in opschaling van hernieuwbare brandstoffen voor alle transportmodaliteiten.
- Een verhoging van de jaarverplichting om de productie van hernieuwbare brandstoffen op te schalen en de wegtransportsector voor te bereiden op verhoogde doelstellingen (RED3) vanaf 2025 zal helpen de aantrekkelijkheid van de HBE-systematiek te herstellen;
- Ophoging van de jaarverplichting is noodzakelijk om investeringen in hernieuwbare brandstoffen los te krijgen, zoals in de toelichting op het Besluit is vermeld. In aanvulling hierop moet worden vermeld dat de maatregel ook noodzakelijk is met het oog op de investeringen die reeds zijn gedaan en rekening houden met een toenemende vraag in Nederland. Al deze investeringen zijn van belang om voor te sorteren op de verhoogde Europese doelstellingen en dragen bij aan strategische voorsprong van Nederland ten aanzien van hernieuwbare brandstoffen.
- Het is bewonderingswaardig dat Nederland het voortouw neemt om strenge maatregelen in te voeren om de uitstoot van CO₂ uit brandstoffen te steunen met serieuze en bewezen methoden.

Kritische reacties

- Deze verhoging is niet realistisch gezien de tekorten/problemen op de grondstoffenmarkt .
- Belangrijker dan een groter aandeel hernieuwbare brandstoffen is vermindering van elke vorm

van brandstofgebruik.

- Dit gaat niet lukken daar er geen adequate impact analyse is gemaakt die integraal doorrekent wat de economische effecten zullen zijn voor bedrijven, burgers en overheid;
- Deze verhoging werkt rechtsreeks door in de toeslagen per liter voor de Diesel en Euro95 bij de tankstations en richting eindverbruikers van brandstoffen.
- Het hele HBE systeem zorgt voor een extra markt, handelen in HBE, die niets met het daadwerkelijke verminderen van de CO2 uitstoot te maken heeft.

Overige opmerkingen en suggesties

- Houd vast aan deze duidelijke wijzigingen in de regeling en Besluit zodat de markt zich hierop kan voorbereiden voor het komende jaar, en zorg voor een snelle definitieve verwerking van deze wijzigingen.
- De voorgenomen wijziging beperkt zich tot de jaarverplichting in het jaar 2024, mede in het licht van herziening van de systematiek per 1 januari 2025. Ondanks de nieuwe systematiek per 2025 roepen partijen op toch de verhoging van de jaarverplichting door te voeren in de jaren volgend op 2024.
- Partijen pleiten voor een verhoging van de inzet van conventionele biobrandstoffen met 1%.
- Het is niet verstandig om voor deze groei volledig te focussen op grondstoffen vermeld op Annex IX A van de RED. Het is urgent dat ook andere grondstoffen verhoudingsgewijs mee kunnen groeien met de toenemende jaarverplichting, zodat beschikbare grondstoffen optimaal worden benut.
- Verzoek om een duidelijke uitspraak te doen over de beoogde fysieke inzet van hernieuwbare energie per transportmodaliteit. Een uitspraak over de ontwikkeling van volumes per sector – geplaatst in de tijd en binnen een bandbreedte – schept vooraf helderheid voor marktpartijen.
- Partijen zijn van oordeel dat meervoudige telling geen goed beleidsinstrument is en zouden dan ook willen pleiten voor afschaffing ervan.
- Het verdient aanbeveling om inzichtelijk te maken hoe de relatie HBE-prijs en prijs aan de pomp zich verhouden tot elkaar;
- Opgeroepen wordt om de huidige HBE-systematiek ook na 2025 voor de luchtvaart te blijven toestaan zodat hogere bijmengpercentages dan ReFuelEU in Nederland worden gestimuleerd.
- De voorgenomen verlaging van de multiplier voor de zeevaart naar een niveau van 0,4x wordt beschouwd als een belangrijk en noodzakelijk signaal aan marktpartijen dat de inzet van hernieuwbare brandstoffen in wegvervoer moet toenemen. (Valt overigens buiten de orde van deze consultatie).